

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

382.22

Hely

Idő

"1912"

Személy

Helyszám

Bp.

1912 XII/16

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Oldalsz.

382.22

"1912"

Nincs szén.

Adatok a fővárosi gazdálkodáshoz.

A *Budapesti Napló* tegnap számban a széniséggel foglalkozva megszólaltattuk Vámos Fülöp szénnagykereskedőt, aki nagy szakértelemmel fejtegette a szén és kokszhiány okait és következményeit. A nyilatkozatnak egyik kimagasló része igen figyelemreméltó esetet említ. Rávall a főváros gazdálkodására, de még annak is egyik legszűgyenteljesebb részére.

Az interju-részlet a szén és koksz hiány kérdésével foglalkozva felemlíti, hogy a főváros, amikor a gázgyárat horribilis milliók árán megváltotta és városította, első dolga volt a kokszvámot 6 fillérről 24 fillérrrel fölemelni s eképpen a fővárosba importált koksz árát erőszakkal 18 fillérrrel megrágnította, holott — mondja továbbá az érdekes interju — más oldalról maguk a gázgyári vezetők kénytelenek bevallani, hogy a főváros rohamosan növekvő kokszszükségletet saját termelésükből kielégíteni nem tudják, és így kénytelenek bécsi kokszot importálni, a mire ráfizetnek. Megrója továbbá Vámos Fülöp a gázgyárat, hogy a vidékre lead kokszot és ezt a főváros közönségétől megvenja.

A fent ismertetett esetet — a mely, mint később kiderül a valóságnak teljesen megfelel — legjellemzőbben mutat rá a főváros vezetőségének a lelkiismeretlenségére. A szén és kokszot tehát ezt a nélkülözhetetlen cikket erőszakosan megdrá-

gitja. Ezeknek az embereknek van bátorságuk még a törvény végrehajtását megtagadni azon a címen, hogy az a polgárságnak „ártalmára“ van! Lehet annak jellemzésére megfelelő kifejezést találni, ha olyan emberek állanak a főváros élén és állhatnak, akik még azzal sem törődnek, ha a város szén nélkül marad.

Vámos Fülöp állításának megerősítésére legilletékesebb egyénhez

Bernauer Izider

a *Budapesti székesfővárosi gázművek* műszaki igazgatójához fordultunk. Nyilatkozata így szól:

— A szénagykereskedők a fővárost támadják azért, hogy két évvel ezelőtt, mikor a főváros átvette a társulattól a gázgyárat, a koksz vámot hat fillérről huszonnégy fillérré emelte fel, s ezáltal csaknem lehetetlenné tette a koksz behozatalát. A főváros ezt valóban megtette, de ugyanakkor, mikor a kokszvámot 18 fillérrrel megrágitotta, a koksz árát négy koronáról 3 korona 60 fillérré csökkentette. S a vám emelését csak azért látta szükségesnek a főváros, hogy elejét vegye annak, hogy Budapest esetleg elárasszák külföldi kokszszal s így a gázgyár a kokszot nem bírná értékesíteni. A három korona 60 filléres árt még ma is betartjuk. Bár készletünk absolute nincs, s mi is csak úgy birunk eleget tenni a kötéseknek, hogy Bécsből importáljuk a kokszot. A kokszra mi most ráfizetünk, mert Bécsben átvéve 3 korona 30 fillérbe kerül métermázsánként. Szállítási költséggel együtt hajón 4 korona 10 fillérbe, vasuton pedig 3 korona 80 fillérbe kerül az nekünk mire Pestre érkezik. Ebbe még nem számítottam bele a vámot.

Támadnak bennünket a szénkereskedők azért is, hogy mi a fővárosi közönség rovására csak a vidékre gravitálunk kokszot. Ez az állítás részben igaz is, de erre kénytelen a gázgyár, mert nekünk egy bizonyos quantum eladását biztosítani kell előre, ezért már a nyáron kötést csináltunk több vidéki reflektánszal és ezt nekünk most le kell szállítani. A nagy kereslet miatt persze a fővárosba már nem jut, mert hiszen mint említettem, készletünk egyáltalán nincs s a kötéseknek is csak úgy tudunk eleget tenni, hogy azt Bécsből importáljuk. Így esináljuk azt már október hónap óta. Redukálni kell tehát az eladást és csakis annak adunk kokszot, akivel előre kötést csináltunk. Ezt pedig meg kellett tennünk, mert a koksz, ha nincs biztosítva az eladása, megmaradhat és ha az egy évig hever, úgy az ugyszólván teljesen hasznavehetelenné válik.

A szén és kokszhiány ismertetése céljából ma a következő nyilatkozatok ismertetését tartjuk még érdekesnek:

Szende Lajos

az *Első Magyar Általános Köszénbánya Részvénytársaság* vezérigazgatója így nyilatkozott munkatársunk előtt:

— Én csak megerősíthetem a „*Budapesti Napló*“-ban tegnap megjelent interjubna foglaltakat. A koksz-hiányra vonatkozólag nekem is az a megjegyzésem, hogy felháborító a fővárosnak az a cselekedete, hogy a gázgyár városítása után a kokszvámot hat fillérről huszonnégy fillérré fölemelte s ezáltal fővárosba importált idegen koksz árát tizennyolc fillérrrel megrágitotta, holott maguk a gázgyári vezetők bevallják, hogy a főváros rohamosan növekvő kokszszükségletét saját

termelésükből nem képesek kielégíteni. A magyar szénbányákban rejlő szenek pedig nem alkalmasak a kocsz gyártására s így azt csakis külföldről lehet beszerezni. A gázgyár ezt Bécsből szerzi be, amire a magas vám miatt természetesen ráfizet.

A szénhiányt illetőleg véleményem az, hogy ez csak pillanatnyi zavar és e tekintetben igen fontos szerep jut a vasutaknak, csakis az segíthet ezen a bajon, még pedig olyformán, hogy nagyobb mennyiségek szállítását, illetve behozatalát lehetővé teszi azzal, hogy megfelelő kocsikról gondoskodik. Mindenki igyekszik ugyanis nagyobb mennyiséget behozni, a mi miatt természetesen a vasutnál torlódások állnak be. A magyar szénbányák ezt a hiányt nem pótolhatják, mert a fővárosban a magyar szenet nem használhatják és mi csak a vidékre gravitálunk. Már a nyáron lekötöttük az egész quantumot, úgy hogy nekünk felesleges szenünk nincs, s így még az esetben sem enyhíthetnénk a szénhiányon, ha különben használhatnák is.

A Dunagőzhajózási részvénytársaság

Kőszénbányák elársuitó hivatala részéről egyik vezető egyéniség így méltatta a helyzetet:

— A szén- és kőszénhiány fenáll. Legfokozottabb mértékben mutatkozik ez a szoba fűtésére szolgáló szénnél. Ennek a hiánynak természetesen minden relációban más és más okai vannak.

A szoba fűtésére szolgáló szént tudvalevőleg főleg Poroszországból importálják hozzánk. Az erős gáztartalmu magyar szenet építési szabályzataink miatt nálunk nem lehet használni. Itt van a generális hiba. Bányászati viszonyaink nincsenek úgy berendezve, hogy a főváros közönségének megfelelő szénrel szolgáljunk. Itt a hatóságnak kellene, jobban mondva *kellott* volna tenni valamit, mert most már késő, ezt máról holnapra megcsinálni, átreformálni nem lehet. Legjellemzőbb példát találják erre *Berlinben*. Berlin a széntermelés gócpontja. Közvetlen szomszédságában találja a porosz-szenet, de ezt nem használhatja a lakosság, mert építési szabályok a város lakosságát arra kényszerítik, hogy a barna, helyi termelésű szenet szabad csak használniok. Nálunk ez fordítva van, Budapesten épen a hatósági intézkedés folytán csakis külföldi szenet lehet használni ezt a külföld főleg Poroszország nagyon jól tudja így ne csodálkozunk tehát azon, hogy ezek éppen akkor hagynak bennünket cserbe, amikor nekünk a szénre a legnagyobb szükségünk volna.

Az iparfogyasztásra szolgáló szénrel csaknem ilyen mértékben érezzük a szénhiányt. Ennek már egészen másokai vannak. Erre már a világ-

piac fogyasztásának óriási emelkedése is befolyást gyakorol. A tulajdonképpeni okokat azonban a nagy angol szén-sztrájk okozta. A sztrájk miatt ugyanis Angolország exportja több évre megbénult. Erősen befolyásolja továbbá az ipari szénhiányt a háborus hírek amelyek miatt az összes fegyver- és fémárugyarak erejükön túl vannak terhelve. Ez a két jelenség még évekig fogja éreztetni a hatását.

A konzekvencia most ez:

— Az angol szénsztrájk idejében, illetve

Budapest, 1912. Vasárnap, december 15.

az angol szénsztrájk óta azok az országok, a kiket Anglia kiapadhatatlan szénbányái látak el szénrel, kénytelenek Westfália és Poroszország szénéhez fordulni. Ez által azonban elvontak egy bizonyos szénmennyiséget azoktól, akik még az angol szénsztrájk előtt voltak Westfália és Poroszország exportjainak a reflektánsai. Így aztán természetesen egy általános eltorlódás következett be, amely eltorlódás valahol kell, hogy egy hézagot hagyjon. Sajnos, most mi vagyunk ennek a hézagnak a gócpontja.